

*qui persuaderet non esse dignum combustionem, vel in
juste fuisse prohibitum.*

455 Excusatur, qui laudat stylum libri, vel ingenium Auctoris, vel bonam doctrinam, quæ in eo est, sed non quatenus in eo est. Item, si dicat, hic liber esset bonus, si non contineret heresim, Busemb. lib. 3. c. 2. dub. 3. art. 5. n. 8. Leander de censur. tr. 3. disp. 1. q. 94. & 95 quia hæc laudat secundum, sed non ut opera heretica, & sic non defendit librum heretici.

Absolutè laudans librum heretici, sanas continentem doctrinas simul & pravas, incidit in censuram, Leander cit. q. 96. quia illum simpliciter laudare est defendere.

QUÆRES I.

456 An laudans librum heretici ex professo de Religione tractantem, nullum tamen errorem continentem, incurrit censuram?

Affirmat Salelles 144. n. 197. quia hæc locutio: hic liber sectusa heresi, est optimus, non est dignus prohibitione, aut combustionem, tametsi nullo presente proferatur, magna est ejus laudatio; ergo aliqualis defensio.

457 Negant Leander cit. q. 96. & Bord. cit. n. 87. si laudatio sit operis in se; quia laudatio libri de doctrina libri in se bona, non est mala, nec prohibita; adeoque per se non continet defensionem libri, ut est ab Auctore tali, nempe heretico. Monet tamen Leander, ut laudatio non sit tanta, ut videatur Auctor & doctrina ejus simpliciter commendari.

458 Ad locutionem, quam adducit Salell. respondet Bord. cit. verba illa esse iniquam laudationem, si referantur ad Auctorem, minimè si ad opus in se spectatum, cum sit bonum. Et in foro externo (ait) acceptandum esse sensum, quem sic loquens declarat se intellexisse.

QUÆRES II.

459 Petrus nullum habens errorem in intellectu, sed verè Catholicus, ingenii tamen gratia, nullo presente edidit scripturam in defensionem libri heretici, quam nulli ostendit, sed apud se custodit. An incidat in censuram Cœnæ?

R Esp. affirmativè. Leander cit. q. 90. Constat ex verbis Bullæ sub num. 319. Quomodolibet defendantes, ex quavis causa, publicè, vel occultè, quovis ingenio, vel colore.

QUÆRES III.

460 An censuram incurrit, qui solius disputationis gratia librum heretici defendit?

R Esp. affirmativè, Leander cit. q. 92. Sanchez, Trullench, & alii: constat ex verbis n. 459. relatis: *Quovis ingenio, vel colore.*

Hinc librum heretici defendere dicitur, & censuram incurrit, qui disputationis gratia doctrinam pravam talis libri rationibus confirmat, vel ad argumenta Catholicorum in libro relata solutiones dat; quas rationes, & solutiones non impugnat.

QUÆRES IV.

461 Petrus ei proposito quodam libro Calvini continentem heresim, dixit: volo defendere hunc librum esse bonum, & nullam continere heresim. An censuram incurrit?

Affirmat absolutè Castropal. tom. I. disp. 2. punct. 10. §. 2. n. 14. dicens, eum esse defensorem.

462 Resp. non incurrit, si præcisè stetit in sola voluntatis ostensione, Leander cit. q. 91. Bord. cit. n. 86. Sanchez, Fagund. & alii: quia Bulla exprimit factum, defendantes; velle autem facere, non est facere. Incurrit verò (ait rite Leander) si cum effectu defensionem sit aggressus, aut jam esset quasi in procinto paratus ad illam, provocans ad certamen volentes contrarium sustinere; quia hoc jam mortaliter defensio actualis reputatur.

CAPUT XIII.

De Libris prohibitis comburendis, aut expurgandis.

463 Libri perpetuò quavis causa prohibiti, sunt Inquisitoribus, aut Episcopis respectivè consignandi, juxta dicta superiori, sub termino præfixo in ipsa Bulla Urb. num. 340. quia tempus illud fuit appositum ad solicitandam consignationem, non ad terminandam obligationem, Bord. in man. consult. sett. 48. n. 38.

Dixi, sub termino præfixo in ipsa Bulla Urb. nisi aliud brevius tempus fuerit in editis Inquisitorum præscriptum, quod debet attendi: hinc in edito Inquisitorum Regni Siciliae pro consignandis expurgatori libris expurgandis, solum tempus quindecim dierum præscribitur.

464 Ubi nota, quod si potens librum heretici commodè intra duos dies consignare, illum non consignet, incurrit censuram Bullæ Cœnæ, ut retentor: v. n. 365.

465 Inquisidores, & Episcopi respectivè libros perpetuò quavis causa prohibiti,

tos

tos, quantocytus comburere debent, ex Bulla iii. & Pii IV. n. 305. relatam, da qua est difficultas. 1. quia Alex. VII. n. 332. relatus, omnes poenas in materia librorum prohibitorum reduxit ad poenas, & formam Bullæ Cœnæ, Indicis, & Pii IV. super confirmatione dicti Indicis edita, quæ incipit: *Dominici gregis.* Ubi non infligitur censura non consignantibus, sed retinentibus, aut legentibus.

466 Secundò, quia ipse Julius III. & Pius IV. relati (ut advertit fatis doctè Bord. c. n. 54. & Pueronus apud Dianam part. 10. tract. 18. ref. 46.) præfatis poenis afficiunt non consignantes, minimè ut non consignantes, sed ut retinentes, in quantum scilicet supponuntur retinere libros, quos non consignant. Constat ex ipsis verbis ejusdem Bullæ propè finem, his verbis:

Volumus autem, quod si, qui libros Lutheranos, seu altos preditos infra spatum, & terminum hujusmodi dictis Inquisitoribus consignaverint, nisi ipsi alias, quam ex retentione librorum hujusmodi heretici, seu de fide suspecti fuerint, eo ipso etiam absque aliqua desuper facienda abjuratione, à censuris, & poenis propterea forsitan incursis in utroque foro absoluti sint, & esse censeantur, pro ut nos, &c.

Pura igitur non consignatio, non afficitur censura; bene verò retentio; idque etiam de libris prohibitis primæ classis, & à fortiori.

468 Eadem ratione, non consignantes, sed comburentes libros Catholicorum, prohibitos, quia continent heresim, aut falsi dogmatis suspicionem, incurrint censuram Indicis, de qua n. 331. minimè ut non consignantes, sed ut notabiliter retinentes.

Constat ex tenore ipsarum prohibitionum librorum secundæ classis, nempe Authorum Catholicorum, & novissimè ex prohibitionibus, quas fecit Innoc. XI. Una, Cum sicut accipimus, die 16. Sept. 1680. alia, Cum sicut nobis 26. Febr. 1687. Ubi sub excommunicatione majori interdict lectionem, & retentionem quorumdam librorum; deinde absque ulla expressione censuræ præcipit, ut qui eos habuerint: *Teneantur tradere, atque consignare locorum Ordinariis, vel Inquisitoribus, qui exemplaria sibi tradita illico flammis aboleri current.*

469 Non consignantes verò, sed comburentes libros hereticorum heresim non continent, nec de Religione tractantes, aut libros Catholicorum prohibitos non ob heresim, vel ejus, aut falsi dogmatis suspicionem, sed ob aliam causam, etiam si sint notabiliter retinentes, peccant mortaliter, sed nullam censuram incurrint; quia tales retentores nulla censura afficiuntur, juxta dicta n. 434.

470 An aliquam censuram incurrit, & si suspectus de heresi, qui librum heretici Inquisitor non consignat, sed propria autoritate comburit?

Leander cit. q. 70. & 71. cum aliis tenet non incurrit excommunicationem Bullæ Cœnæ, sed excommunicationem Julii III. & Pii IV. nam in Bulla Pii IV. Cum meditatio, apud Bord. in man. consult. sett. 48. n. 54. præcipitur consignatio librorum prohibitorum, his verbis:

Monemus, ac eis, & cuiilibet eorum in virtute S. Obedientie, & sub incursu heresim, ac omnibus contra hereticos de jure inflitis, & promulgatis, tam Ecclesiasticis, quam temporalibus sententiis, censuris, & poenis.

Quod præceptum confirmavit Pius IV. anno 1554. per aliam Bullam, quæ incipit: *Pro munere.*

471 Resp. comburentem per se ipsum librum heretici, peccare mortaliter; non esse autem suspectum de heresi, & nullam censuram incurrit. Bord. cit. num. 53. & alii apud Leandrum cit.

Probatur: peccat mortaliter, quia contra præceptum obedientia.

Non est suspectus de heresi, quia comburendo non amat, sed odit heresim.

Non incurrit excommunicationem Bullæ Cœnæ, quia Bulla Cœnæ relata n. 319. solum exprimit legentes, retinentes, imprimentes, & defendantes libros hereticorum, & nullam mentionem facit de comburentibus.

472 Non incurrit excommunicationem Ju-

Examen Ecclesiast.

Oo QUÆ-

Q UÆR E S. II.

476 *An possit quis sine peccato libros heretici per se comburere, si non valeat eos sine suogravi damno aut periculo inquisitoribus consignare?*

R Esp. affirmativè, si timor damni, & periculi sit verus, & prudens, Leander de cens.

tr. 3. disp. 1. q. 72. Bordonus in *Bullam Coenac* cap. I. n. 108. Sanchez, Fagun. Trullench. & alii apud illum. Quia lex humana non obligat cum tanto detimento: v. n. 271.

477 Sed difficultas est in assignando, cuius mali timor possit ex hujusmodi librorum consignatione contingere: Bordonus cit. ait.

Dicendum existimo excusari eum, non solum qui bona fide à se ipso combureret: sed etiam qui metu poena; aut quia ipse librum componuerit, aut quia sine facultate legerit, vel retinuerit, à se ipso combureret. Nam alias & finis legis habetur, quod scilicet liber supprimitur, & ad simplicem alium obedientia non videtur cum tanto discrimine iste obligandus.

478 Sed rite id non probat Diana cit. his verbis:

Sed ego non video, quare legens hereticum librum absque facultate possit illum comburere, & non potius Confessario prabere, ut illum deferat Inquisitoribus: & sic observabit Constitutiones Pontificum absque periculo, & discrimine suo.

479 Adde, hunc censi sponte comparen-

tem. Hinc Julius III. num. 308. relatus, non confignantes ibi expressos, ex retentione, quam supponit, non præcipit, ut puniantur, sed illis indulget, ut facta consignatione, absque aliqua abjuratione, à censuris, & poenis ex retentione incurris, eo ipso in utroque foro sint absoluti.

480 Melius Leander cit. assignat.

Cum enim Domini Inquisitores, quando liber hereticus illis deferatur, interrogent deferentem, unde illum habuerit, an illo usus fuerit, &c. hinc est, quod aliquando possit contingere, grave aliquod damnum deferentis evenire.

481 Illud mihi verum, quod non potens librum heretici Inquisitori deferre, vel quia ei opportunitas deest, vel quia aliqua rationabilis causa id non permittit, & inde sit adstrictus librum diu apud se retinere, usquequod opportunitas suppetat; tunc potest illum propria auctoritate comburere, quia ex una parte ad impossibile nemo tenetur: v. n. 190. & ex alia melius facit quis comburendo, quam serpente pulchrum visu, sed re pestiferum, apud se, cum sui, aut aliorum periculo, retinendo; sola curiositas humane conditioni novitatis amica connaturalis sufficiens dabit faltem ad legendum impulsus. Cujus autem fortitudinis fe jactabit luteum signum, ut in occasione labendi diu permaneat, ne frangatur, secum? v. n. 365.

P A R S T E R T I A.

De Denunciationibus faciendis pro Confessariis sollicitantibus.

Unum omnino hic monitum volo, Casus nimirum, qui in hac tertia parte exponuntur, figuratos, & fictos fere esse, non veros; & solum apponi, ut sint Confessariis lumen, ac regula ad Sacramentum Pœnitentie studiosè, ac vigilanter tractandum.

C A P U T P R I M U M.

De Bulis, & Decretis circa onus denunciandi Confessarios sollicitantes.

482 **O**nus denunciandi Confessarios sollicitantes ad sanctum Tribunal Inquisitionis, habetur ex Constitut. Pauli IV. 16. Aprilis 1561. Pii IV. 6. Aprilis 1564. Clem. VIII. 3. Decembris 1592. Pauli V. 16. Se-

ptember 1608. & Gregor. XV. 30. Augusti 1621. quæ Bullæ differunt in hoc, quia Pius Clemens, & Paulus comprehendunt solum casum sollicitationis mulierum in actu Confessionis, pro Regnis Hispanie, Portugalie, & Algatariorum; Gregor. vero dilatat, comprehendendo casus sollicitationis cujuslibet personæ, etiam extra occasionem Confessionis, in Confessionario, & pro toto Orbe terrarum; obligando insuper Confessarios.

De Denunc. pro Confess. sollic. &c. Cap. II. 579

ut pœnitentes de tali obligatione moneant se Gregor. in sua narrativa expressè loquuntur de Sacerdotibus deputatis ad confessiones, unde particulae posteriores, Omnes, &c. referuntur ad priores, quia relatum est in referente; Barb. axiom. 101.

483 **U**niversi Dominicigregis curam, &c. statuimus, discernimus, & declaramus, quod omnes, & singuli Sacerdotes, tam secularis, quam Regulares cuiuscumque dignitatis, &c. qui personas, quemcumque illi sint, ad dishonesta, sive inter se, sive cum aliis quomodo liber perpetrandam in actu Sacramentalis Confessionis, sive ante, vel post immediatè, seu occasione, vel praetextu confessionis hujusmodi, etiam ipsa Sacramentali confessione non secuta, sive extra occasionem confessionis, in Confessionario, aut loco quocumque, ubi confessiones Sacramentales audiuntur, seu ad confessionem audiendam electo, simulantes ibidem confessiones audire, sollicitare, vel provocare tenazaverint, aut cum eis illicitos, & dishonestos sermones sive tractatus habuerint, in Officio S. Inquisitionis severissimè ut infra, puniantur & mandantes omnibus Confessariis, ut suos pœnitentes, quos noverint fuisse ab aliis ut supra sollicitatos, moneant de obligatione denunciandi sollicitantes, seu ut præfertur, tractantes, Inquisitoribus, seu locorum Ordinariis prædictis. Quod si hoc officium prætermiserint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denunciandum Confessarios sollicitantes, seu tractantes, ut supra, iidem locorum Ordinarii, & Inquisitoribus illos pro modo culpe punire non negligant, &c. Datum Roma, &c. die 30. Augusti 1623.

484 Bulla igitur Greg. XV. est norma, & regula in hac materia, ita ut casus, quin ea comprehenduntur, sint oneris denuntiationis; secus qui aliter. Ut autem distinctius, & clarius procedam, singulas ejus particulias expendam, proprios singulos aptando casus. Interim Confessarios, qui suo muneri in tam gravi negotio satisfacere cupiunt, ut aures erigant, & studiosè animadvertant hortor.

C A P U T I I.

De prima Clausula.

Omnes, & singuli Sacerdotes.

Q UÆR E S. I.

485 **A**n Sacerdos jurisditione carens, sive eam habere, comprehendatur sub dicta clausula, & sit denunciandus?

Eum non comprehendendi, & non esse exinde denunciandum, tenet Bord. in Trib. fidei cap. 23. num. 64. & Leander de Sacri pœnit. tr. sedis. 23. q. 39. quia allati Pontifices, &c. ip-

se Gregor. in sua narrativa expressè loquuntur de Sacerdotibus deputatis ad confessiones, unde particulae posteriores, Omnes, &c. referuntur ad priores, quia relatum est in referente; Barb. axiom. 101.

486 Resp. tamen, omnino comprehendendi, & esse denunciandum ex vi Bullæ Gregor. Diana. p. 4. tr. 6. ref. 8. Castropal. quia per particulas Omnes, & singuli, comprehendit omnes Sacerdotes tam distributivè, quam collectivè, ut nullus, qui sit Sacerdos, excipiat; simplex autem Sacerdos non approbat, fingens esse approbatum, vere, & propriè est Sacerdos, adeoque comprehenditur; nam eo ipso, quod fingit esse approbatum, habetur finis à lege Greg. expressis, ne pro medicina venenum, pro pane aspidem porrigit, in Ecclesiæ perniciem. Et ita, si pœnitens accedit pro confessione ad simplicem Sacerdotem, quem putat esse Confessarium, ille vero eam linquens in bona fide excipiat, & in confessione, aut immediate post, vel ante, etiam confessione non secuta, aut absolutione non data, sollicitet, est denunciandus. Suam sententiam revocat Bord. in man. consult. de anno 1693. sett. 25. num. 5.

487 Ad rationem in oppositum. Greg. in principio Bullæ loquitur de Sacerdotibus deputatis, non ex propria mente, sed referendo expressæ dispositiones suorum antecessorum, qui de deputatis loquuntur, illasque confirmat & post earum confirmationem, in odiū tanti sacrilegii, motu proprio dilatat onus denunciandi tam quoad casus; quam quoad personastam sollicitatas, quam sollicitantes, quod ut vidi mus n. 482. alii Pontifices non fecerunt: uade dispositio Greg. referuntur ad Sacerdotem deputatum, non sub restrictione vere deputati, sed sub universalitate veri Sacerdotis: & quia simplex Sacerdos fingens se deputatum ad confessionem, est vere Sacerdos, ideo comprehenditur sub lege Greg. tun quia leges intelligenda sunt secundum proprietatem verborum, l. non aliter, ff. do legat. 3. leg. fin. C. de his, qui ven. Gloss. addit. Clem. II. de rescript. Batb. axiom. 122. & lex generaliter loquens, generaliter est intelligenda, l. de pretio, ff. de publica in rem alt. ex cap. solita de major.

488 Nec officit, quod à simplici Sacerdote non fieret Sacramentum, præfertim si non absolveret: 1. quia accusatio est Sacramentalis, quantum sufficit ad obligationem sigilli Sacramentalis; 2. quia Greg. non requirit confessionem, ut patet per illas particulias: Confessione non fecerit; v. n. 536.